

Gök kitap

Category: Kitapcy, Taryhy makalalar, Yatlamalar

написано kitapcy | 26 января, 2025

Gök kitap GÖK KITAP

ABŞ-nyň «Disney Plus» kinostudiýasynyň «Atatürk» serialyny surata düşürmek kararynyň jikme-jiklikleriniň üstünde durup geçesim gelýär:

Birinji jahan urşy şol bir wagtyň özünde propoganda ursudy. Mysal üçin, nemesleriň propoganda maksatly poçta bukjalarynyň daşyna ýelmenýän suratlarynda ýaranlary türkler edermen, garadangaýtmaz, gahryman, güýçli edilip görkezildi. Şol sanda nemesler ABŞ-ny öz tarapynda urşa çekmek üçin amerikan žurnalistlerini Berline çagyrdы.

Russiyanyň jöhitlere garşy nähili wagşyýanalyklary edendigini resmi maglumatlar bilen orta goýdy. Bu elbetde, ABŞ-daky jöhit lobbisini herekete geçirmeği maksat edinen propagandady.

Iňlisler nemesleriň elindäki jöhit propagandasyna garşy «ermenı kartyny» açdy! Häli-häzirlerem jedeli edilýän «ermenı genosidi» propagandası şeýdip döredi! Angliýa bu propaganda ýaragy arkaly Osmanlynyň Germaniýa ýaly ýaranlaryny kyn ýagdaýa salmagy maksat edinipdi.

Edil şol wagtam olaryň haýryna güýcli propaganda ýaragy-da geçdi: Osmanly hökümeti şonda bir bölek ermeniniň «ýasaýan ýerini üýtgetmek we göçürmek kanunyny» güýje girizdi: Tehjir (Deportasiýa) karary...

Ine, iňlis hökümeti tarapyndan taýýarlanan syýasy propaganda maksatly «Gök kitap» şeýdip döredi.

«Ermenı genosidi» gipotezalaryny öz içine alýan ähli ýazgylar, makalalar, kitaplar propaganda maksatly şu kitaba salgylanyп geldi.

«Gök kitabyň» içinde nämeler bardy?

James Bryce and Arnold Toynbee

The Treatment of Armenians
in the Ottoman Empire,
1915-1916

Documents Presented to
Viscount Grey of Fallodon
by Viscount Bryce

Uncensored Edition

kitapcy.ru

* * *

«Gök kitap» (“Blue Book”) birinji gezek 1916-ný ýylда Londonda çap edildi: “The Treatment of Armenians in the Ottoman Empire 1915-1916.”

Kitap Angliýanyň «Wellington House» uruş propogandasy uprawleniýesi tarapyndan taýýarladыldы. Bu tabşyryk Angliýanyň Wašingtondaky ilçisi bolup gelen Lord Jeýms Braýsyň ýolbaşçylygyndaky delegasiýa berildi. Lord Braýsyň sekretary bolsa tanymal taryhçy Arnold Toýnbidi.

Ýazyşym ýaly, bu kitap amerikan jemgyýetçilige täsir etmek

üçin ýazyldy we şol sebäpli-de mazmuny amerikan missionerleriniň hatlaryna salgylandyryldy. Özem bu hatlar ABŞ-nyň Ermenistandaky we Siriýadaky Haýyr-sahawat komitetiniň ýollar ýazgylaryndan düzülipdi. Hatlaryň haýsy birine göz aýlasaňam, beýleki hatlaryň aglabasynda bolan birmeňzes sahnalar şekillenýärdi. Belli bir adamyň ýa-da adamlaryň elinden çykandygyny arkaýyn bilip bolýardy. Meselem, kimdigi näbelli «şaýadyň aýtmagyna görä» jümlesi kitapda gaty köp ulanylýardy. Gürrüni edilen wakalar we beýan ediliş stili-de hatlar bilen birmeňzesdi: Osmanly esgeri obalara dökülýän, erkekleri öldürýän, aýal-gyzlary atyň syrtyna basyp alyp gidýän basmaçylar we ganhorlar sürüsidi. Gürrüñ berilýän zatlar duýgulara agram berlip, şeýle bir ince ýazylypdy welin, hatlary tolgunman, «talañçylary» ýazgarman okamak mümkün däldi.

«Gök kitabyň» Günbatar jemgyýetinde «bigünä ermeni, sütemkär türk» obrazynyň emele gelmeginde täsiri uly boldy...

kitapcy.ru

* * *

«Gök kitabıň taýýarlanmagyna gatnaşan taryhçy Arnold Toýnbi soňky ýyllarda munuň propoganda kitabıdygyna düşünip, «bu işe dahylly bolanyna» puşman etdi: «Bilen bolsam, başda bu işe goşulmazdym». Ol 1966-njy ýylda ýazan «Ýatlamalar. Tanyşlarym» kitabynda bu barada gyzykly maglumatlary berdi.

Angliýanyň Daşary işler ministri Ostin Çemberlen 1925-nji ýylda Lordlar palatasynda «Gök kitabı» agyr tankydy bellikleri edip, kitabıň «tutuşlygyna esassyzdygyny we uruş propogandasy» maksady bilen taýýarlanandygyny aýtdy.

Professor Jastin Makkarti «Gök kitaba» girizilen köp sanly hatyň bir adamyň galamyndan çykandygyny subut etdi.

Deportasiýa kanuny

Netijede:

«Deportasiýa kararynyň» 1915-nji ýylda güýje girizilmeginden iňlisler ussatlyk bilen peýdalandy.

Hiç bir taryhçy bu kitaba maglumat çeşmesi hökmünde garamasa-da, propoganda maksatly «Gök kitap» ABŞ-da hem, Ýewropada hem öz täsirini şu güne çenli ýitirmän gelýär...

«Disneýe» heňkirsek heňkireliň welin, ilki temeni özümize dürtüp göreliň! Diňe soňky ýigrimi ýylyň dowamynda döwlet bu

gara propoganda garşy näme etdi? Ýalana garşy öňler jöhit lobbisi bizi goldardy, indi olary-da özümüzden daşlaşdyrdyk...

Soner ÝALÇYN.

«SÖZCÜ» gazeti, 08.08.2023 ý. Taryhy makalalar